

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka XLVI.

Vydána dne 21. dubna 1920.

Obsah: (Čís. 236.—246.) 236. Ústavní zákon, kterým se doplňují a mění dosavadní ustanovení o nabývání a pozbývání státního občanství a práva domovského v republice Československé. — 237. Nařízení o příplatcích k cenám obilnin sklizně 1919. — 238. Nařízení o upotřebení obilí a mlýnských výrobků ke krmení. — 239. Nařízení o povinném hlášení chřipky. — 240. Vyhláška o počátku účinnosti nařízení vlády republiky Československé ze dne 28. listopadu 1919, č. 644 Sb. z. a n., o zrušení Československé devisové ústředny a částečném uvolnění obchodu cizími platidly. — 241. Vyhláška o počátku účinnosti nařízení vlády republiky Československé ze dne 28. listopadu 1919, č. 645 Sb. z. a n., o úpravě dovozu a vývozu. — 242. Zákon o prozatímní úpravě právních poměrů ústavů léčebných a humanitních v republice Československé. — 243. Zákon, kterým se mění zákon o zrušení šlechtictví, řádův a titulů. — 244. Vyhláška ministerstva vnitra v dohodě se všemi zúčastněnými ministerstvy ze dne 10. dubna 1920, že se opravují tiskové chyby v zákonech č. 122 až 126, 132 až 135, 137, 138, 142 až 145 Sb. z. a n. z r. 1920. — 245. Zákon o připočítání válečných let kněžím z duchovní správy v minulé válce k vojenské službě povolaným. — 246. Zákon, jímž se zvyšuje kongrua duchovenstva římsko-katolického.

Čís. 236.

Ústavní zákon ze dne 9. dubna 1920,

kterým se doplňují a mění dosavadní ustanovení o nabývání a pozbývání státního občanství a práva domovského v republice Československé.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Státní občanství.

I.

Kdo jsou státními občany československými.

§ 1.

Státními občany československými jsou:

1. Ode dne 28. října 1918 osoby, které nejpозději dnem 1. ledna 1910 získaly a od té doby nepřetržitě mají domovské právo v území někdejšího mocnářství Rakousko-uherského, jež náleží nyní Československé republice.

2. Bývalí státní občané říše Německé, kteří mají své řádné bydliště na územích, která náležela dříve k říši Německé a která od ní připadnou k republice Československé.

3. Bývalí státní občané němečtí, rakouští a uherskí, kteří se narodili na území Československé republiky jako děti státních občanů německých, majících na tomto území řádné bydliště, nebo státních občanů rakouských nebo uherských, majících tam právo domovské, ikdyž osoby, o něž jde, samy nemají v době, kdy tento zákon vejde v platnost, bydliště nebo domovského práva v republice Československé.

4. Ode dne 28. října 1918 ti, kdož před tímto dnem měli právo domovské v některé obci bývalého mocnářství Rakousko-Uherského mimo území republiky Československé a stali se skutečnými úředníky nebo zřizenci Československého státu, nebo některého československého státního ústavu nebo podniku.

§ 2.

O osobách, které se narodily nebo narodí na území Československé republiky, má se za to, že jsou státními občany československými, není-li prokázáno, že narozením nabyly jiného státního občanství.

II.

Nabývání a pozbývání československého státního občanství.

§ 3.

Dosavadní ustanovení o nabývání a pozbývání státního občanství, pokud tímto zákonem se nemění, zůstávají nadále v platnosti.

§ 4.

Jiné státní občanství, než jim podle ustanovení odst. I. tohoto zákona přísluší, mohou si zvoliti (optovat):

1. Státní občané, uvedení v § 1, odst. 1., pokud měli přímo před tím, než stali se příslušníky některé obce v území, uvedeném v § 1, odst. 1., domovské právo v jiné části někdejšího mocnářství Rakousko-Uherského, ležící mimo obvod Československé republiky.

2. Cizozemci, kteří měli domovské právo na území, uvedeném v § 1, odst. 1., a nabyvše pak bezprostředně domovského práva v jiné obci bý-

valého mocnářství Rakousko-Uherského, ležící mimo obvod Československé republiky a nynějšího státu Rakouského a Uherského, stali se státními občany státu, v jehož hranicích leží nynější obec domovská.

Optovati možno v propadné lhůtě jednoho roku, a to v případě 1. ve prospěch státu, na jehož území leží bývalá obec domovská, a v případě 2. ve prospěch Československé republiky.

3. Státní občané, kteří nejsou jazykem a račou Čechoslováky.

4. Cizozemci, kteří jsou jazykem a račou Čechoslováky a nabyli jen proto, že příslušeli domovským právem do některé obce někdejšího mocnářství Rakousko-Uherského, ležící mimo území Československé republiky, státního občanství v Itálii, Polsku, Rakousku, Rumunsku, státu Srbsko-Hrvatsko-Slovinském nebo v Uhersku.

Optovati možno v propadné lhůtě 6 měsícův, a to v případě čís. 3. ve prospěch Itálie, Polska, Rakouska, Rumunska, státu Srbsko-Hrvatsko-Slovinského neb Uherska, jestliže v dotčeném státě většina obyvatelstva mluví jazykem optujícího, nebo náleží jeho rače, v případě 4. ve prospěch Československé republiky.

Pro příslušníky obcí, ve kterých se bude konati plebiscit, počíná lhůta teprve dnem, kdy o státní příslušnosti jejich obce bude rozhodnuto.

5. Státní občané, vyjmenovaní v § 1, odstavec 2.

6. Němečtí státní občané československé národnosti, kteří mají své řádné bydliště v Německu; mají-li své řádné bydliště mimo říši Německou a mimo Československou republiku, přísluší jim právo opce jen tehdy, jestliže neodporuje to zákonům státu, v němž žijí, a jestliže v něm nabyli dosud státního občanství.

Optovati možno v propadné lhůtě 2 let a to v případě 5. pro státní občanství německé, v případě 6. ve prospěch Československé republiky.

7. Státní občané uvedení v § 1, odst. 3.

Osoby tyto mohou v propadné lhůtě 2 let prohlásiti před příslušnými úřady československými svého bydliště, že se vzdávají svého státního občanství ve prospěch toho státu, jehož státními občany byli přímo před tím, nebo který vykonává svrchovanost nad územím, v němž dotčená obec leží.

§ 5.

Právo opce (§ 4) vykonávají samostatně osoby starší 18 let. Na ženu provdanou, jejíž manželství nebylo soudně ani rozloučeno, ani prohlášeno za neplatné, vztahuje se opce manželova.

Na manželské děti do 18 let vztahuje se opce otcova, nebo, není-li otce, matčina.

Na nemanželské dítě do 18 let vztahuje se opce neprovdané matky. Není-li rodičů, nebo je-li

nemanželská matka provdána za muže, jenž není otcem dítěte, optuje jménem dítěte zákonný zástupce.

Pro posouzení náležitosti opce, uvedených v odstavcích předcházejících, je rozhodný den, kdy se opce koná. Opce vykonanou ať samostatně, ať rodiči, manželem či zákonným zástupcem, nelze odvolati.

Podrobnější ustanovení o výkonu opce vydá vláda nařízením.

§ 6.

Dnem řádně vykonané opce nastáva změna ve státním občanství dotčených osob.

§ 7.

Osoby, které po opci pro Československou republiku přenesou na její území v propadné lhůtě 12 měsíců ode dne opce své řádné bydliště, nebudou podrobeny žádné dovozní dávce ze svého movitého jmění, jež ve lhůtě té na zmíněné území přivezou.

§ 8.

Osoby, jež optovaly pro cizí státní občanství, jsou povinny převésti v propadné lhůtě 12 měsícův ode dne opce své bydliště do státu, jež volily. Jest jim však volno podržeti vlastnictví zdejších svých nemovitostí podle ustanovení platných pro občany československé a odvézti s sebou v uvedené propadné lhůtě své jmění movité bez jakékoli dávky vývozní.

§ 9.

Osobám, které nabyly domovského práva, uvedeného v § 1, odst. 1., teprve po prvním lednu 1910, a příslušely před tím právem domovským do některé obce, ležící v území bývalé říše Rakousko-Uherské, mimo území nynější republiky Československé, určí vláda nařízením propadnou lhůtu, do níž mohou podati žádost za přiznání československého státního občanství. Až do rozhodnutí o ní, pokud se týče do uplynutí lhůty hledí se k nim jako ke státním občanům republiky Československé.

§ 10.

Osoby, které teprve po prvním lednu 1910 nabyly domovského práva na onom území bývalé říše Rakousko-Uherské, jež náleží nyní státu Srbsko-Hrvatsko-Slovinskému, a které přímo před tím měly domovské právo v některé obci, ležící na území, uvedeném v § 1, odst. 1., nabudou státního občanství československého, jestliže se nebudou ucházeti o státní občanství Srbsko-Hrvatsko-Slovinské ve lhůtě, stanovené vládou Srbsko-Hrvatsko-Slovinskou, nebo jestliže, žá-

dané státní občanství Srbsko-Hrvatsko-Slovinské bude jim odepřeno. Státního občanství československého řečené osoby nabudou dne, kdy uplyne lhůta uvedená v odstavci předcházejícím, nebo dne, kdy jim bylo dodáno zamítavé vyřízení jejich žádosti.

§ 11.

Osoby, které

a) přísluší právem domovským do některé obce, ležící v území bývalé říše Rakousko-Uherské, jež mírovou smlouvou bylo odstoupeno Itálii, avšak nenarodily se tam; anebo

b) které v některé obci uvedené pod písmenou a) nabyly práva domovského pouze na základě svého úředního postavení anebo až po 24. květnu 1915,

stanou se bez dalšího státními občany republiky Československé, jestliže náležely právem domovským do některé obce, ležící v území Československé republiky, přímo před tím, než nabyly práva domovského v území uvedeném pod písmenou a), nepodají-li v propadlé lhůtě jednoho roku u příslušných italských úřadů žádost za přiznání státního občanství italského, nebo podají-li sice žádost včas, ale bude-li žádost zamítnuta.

§ 12.

Státní občané českoslovenští, kteří

a) příslušeli právem domovským dříve do některé obce, uvedené v § 11, pís. a), nebo jejichž otec, nebo, není-li otec znám, jejichž matka do některé obce tam příslušeli, nebo kteří

b) sloužili za nynější války v armádě italské, nebo jejich potomci, přestanou být státními občany československými, podají-li do jednoho roku u příslušných italských úřadů žádost za přiznání státního občanství italského, a bude-li žádosti jejich vyhověno.

Právo domovské.

§ 13.

Dosavadní ustanovení o nabývání a pozbyvání práva domovského, pokud tímto zákonem se nemění, zůstávají v platnosti.

Pro povinnost obce přijímatí do svazku obecního platí však na bývalém území uherském ustanovení zákona ze dne 5. prosince 1896, č. 222 ř. z.

§ 14.

Pokud osoba, která podle ustanovení tohoto zákona stala nebo stane se státním občanem československým, nemá na území Československé republiky obce domovské, nabývá domovského práva v té obci, která byla naposledy její

obcí domovskou, nebo domovskou obcí jejího manželského otce, nebo nemanželské matky; není-li takové obce, tedy v oné obci, kde měla ona, nebo její právě uvedení předkové, naposledy své řádné bydliště; není-li ani takové obce, tedy v oné obci řečeného území, kde se ona sama nebo její právě uvedení předkové narodili.

Nelze-li ani tak určit její obec domovskou, přísluší jí právo domovské v obci, kde se po prvé po svém návratu z ciziny, jako v řádném bydlišti usadí.

§ 15.

Osoby, uvedené v § 1, odst. 4., mají právo domovské v obci, ve které jest jim vykázáno trvalé sídlo úřední či služební. Je-li toto sídlo mimo území republiky Československé, nabývá osoba dotčená domovského práva v Praze.

Ustanovení obecná.

§ 16.

Manželky sledují své muže a děti do 18 let své rodiče, podle § 5 tohoto zákona ve všech případech, na které se tento zákon vztahuje. Toto ustanovení nevztahuje se však na případy § 1, č. 4., a § 15.

§ 17.

Členové rodu Habsbursko-Lotrinského nemohou nabývatí státního občanství a práva domovského v území Československé republiky.

Dřívější jejich státní občanství a právo domovské v této republice zaniká.

§ 18.

Vláda se zmocňuje, by pro území, které podle mírové smlouvy s Německem připadlo k Československé republice, upravila nařízením poměry státního občanství a domovského práva pro dobu, nežli dojde ke všeobecné nové úpravě zákonem.

§ 19.

Vláda se zmocňuje, aby ku provedení tohoto zákona dohodla se o podrobnostech s vládami států, jichž se týče.

§ 20.

Zákon tento nabude účinnosti, pokud ide o poměr ke státům, utvořeným z území bývalé říše Rakousko-Uherské, dnem, kdy vstoupí v platnost mírová smlouva, uzavřená s Rakouskem dne 10. září 1919 v St. Germainu en Laye, pokud pak ide o poměr k říši Německé, dnem, kdy vstoupí v platnost mírová smlouva, uzavřená se říší Německou ve Versailles dne 28. června 1919.

Oněmi dny počnou se zejména lhůty, pro které zákon tento nestanoví jiného počátečního dne.

Dny právě uvedené budou oznámeny vládní vyhláškou, uveřejněnou ve Sbírce zákonů a nařízení.

§ 21.

Provést tento zákon ukládá se ministru vnitra.

T. G. Masaryk v. r.
Tusar v. r.
Švehla v. r.

Čís. 237.

**Nařízení vlády republiky Československé
ze dne 14. dubna 1920**

o příplatcích k cenám obilnin sklizně 1919.

Na základě zákona ze dne 24. července 1917, č. 307 ř. z., § 6 nařízení vlády republiky Československé ze dne 27. června 1919, č. 354 Sb. z. a n., a uher. zák. čl. LXIII. z roku 1912 i čl. L. z r. 1914 nařizuje se toto:

§ 1.

Ministr pro zásobování lidu se zmocňuje, aby za obilí, které bude odváděno na sníženou spotřební dávku samozásobitelů nebo sníženou dávku krmnou, povolil k základním přejímacím cenám nyní platným pro obilí sklizně 1919, a to pro pšenici a špaldu, žito, ječmen a oves (§ 1 nař. ze dne 29. července 1919, č. 434 Sb. z. a n.) až do výše 100 Kč příplatek.

§ 2.

Podrobnější ustanovení o tom, kteří zemědělci na příplatek ten mají nárok, jakož i o poměru tohoto příplatku ku premií poskytované na obilí, dodávané nad předepsaný kontingent, vydá věřuje se ministr pro zásobování lidu.

§ 3.

Nařízení toto, čímž se doplňuje nařízení ze dne 29. července 1919, č. 434 Sb. z. a n., nabývá účinnosti dnem vyhlášení a provedením jeho pověřuje se ministr pro zásobování lidu.

Tusar v. r.

Dr. Veselý v. r.   **Dr. Beneš v. r.**

Sonntág v. r.,

jako ministr financí a jako správce ministerstva pro zásobování lidu.

Habrman v. r.   **Dr. Winter v. r.**

Staněk v. r.   **Dr. Heidler v. r.**

Prášek v. r.   **Dr. Hodža v. r.**

Klofáč v. r.   **Hampl v. r.**

Čís. 238.

**Nařízení vlády republiky Československé
ze dne 14. dubna 1920**

o upotřebení obilí a mlýnských výrobků ke krmení.

Na základě zákona ze dne 24. července 1917, č. 307 ř. z., a uher. zák. čl. LXIII. z r. 1912 a čl. L. z r. 1914 nařizuje se toto:

Článek I.

Ustanovení § 4, odstavec 2. a 3., nařízení vlády republiky Československé ze dne 15. července 1919, č. 386 Sb. z. a n., se zrušují.

Odstavec 1. pozměňuje a doplňuje se takto:

§ 4.

Z ječmene ve vlastním podniku sklizeného smějí zemědělci zkrmiti svým vlastním dobytkem nejvýše 35% toho množství, jež ztude z celkové výroby po srážce osevni potřeby. Do tohoto množství čítá se i zadina při mlácení a čištění ječmene získaná.

Ministr pro zásobování lidu se však zmocňuje, aby tuto dávku ječmene ke krmení dle potřeby snížil.

Článek II.

Nařízení toto nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Článek III.

Provést toto nařízení přísluší ministerstvu pro zásobování lidu.

Tusar v. r.

Dr. Veselý v. r.   **Dr. Beneš v. r.**

Sonntág v. r.,

jako ministr financí a jako správce ministerstva pro zásobování lidu.

Habrman v. r.   **Dr. Winter v. r.**

Staněk v. r.   **Dr. Heidler v. r.**

Prášek v. r.   **Dr. Hodža v. r.**

Klofáč v. r.   **Hampl v. r.**

Čís. 239.

**Nařízení vlády republiky Československé
ze dne 14. dubna 1920**

o povinném hlášení chřipky.

Podle druhého odstavce §u 1 zákona ze dne 14. dubna 1913, čís. 67 ř. z., a podle §u 80 uher. zák. čl. XIV. z r. 1876 nařizuje se toto:

§ 1.

Chřipka řadí se až do odvolání mezi choroby, které jest nutno všeobecně ohlašovati.